

IV.

't Was een stille zomeravond. Elodie zat mijmerend voor de deur. Het werkvolk was heen, de meid lag reeds te bed, de boever hield zich in den stal op en de koeier sliep in zijn « polk » zooals hij zijn leger op den deel noemde.

De boomgaard hulde zich in den sluier van nevelen en geen zuchtje bewoog de bladeren.

Reeds tintelde de avondsterre en nieuwe lichten verschenen aan den hemel en glansden zacht en vreemd.

Elodie dacht aan Fons, hoe hij ginds in de groote stad leven zou. En medelijden vervulde haar hart voor den jongeling, die zoo ver van huis in den vreemde vertoefde, en slechts droevig aan zijn dorpje denken kon.

Vader trad buiten.

— Elodie, kom eens binnen, zei hij kort.

Het meisje stond op, en plotseling begon haar hart fel te kloppen. Moeder zat met strak gelaat bij de tafel. De kamer geleek eensklaps geheel ernstig, somber zelfs, als moest er hier iets gewichtigs behandeld worden.

— Elodie, alzoo en kan het niet blijven duren, zei Vermeersch. Gansche dagen zijt ge aan 't droomen en 't peinzen. Je eet schier niet. Je woorden kosten geld, geloof ik, je en zoekt geen vermaak... Hoor eens, je moet die oude historie uit jen hoofd zetten. En waar je gij onverschillig blijft, zal ik voor je handelen. Je kunt nu eene goede partij doen... je hebt een keure 1)

1) gelegenheid.

die niet lichte zal weere komen... je gaat de rijkste boerinne van 't dorp zijn... ja, van de heele streke.

De maagd begon hevig te beven, en onwillekeurig riep ze als angstig : « Pol Masselis ! »

En plots herinnerde ze zich haar ontmoeting met den rijken boerenzoon op dien blijden dag te Brugge... en dan 't gebeurde voor « de Krone » op den Zondag-avond.

— Juist, Pol Masselis, toekomstige eigenaar van een groote hofsteê, hernam Vermeersch. Ie heeft me vandaag om je hand gevraagd.

De boer gebruikte gaarne deftige uitdrukkingen, vooral bij gelegenheden als deze.

— Vadere... eens heb je me gezeid, dat ik wel gedaan had, Pol te weigeren ! hernam de maagd. En nu Fons arm is...

— Zwijg, kind, zwijg ! Er is vele veranderd sedert dien dag.

— Fons...

— Zwijg over dien Fons ! Die heeft ons misleid. Ja, ik noeme dat bedriegen. Maar Pol is vele veranderd...

— Zaterdag is ie dronken van Brugge gekomen ! riep Elodie.

— Ta, ta, klap van de menschen ! Pol is verstandiger geworden en heeft zijn leven gebeterd. Ie is nu een treffelijke jonkman... Ie drinkt niet meer dan een ander... en verteert ie vele geld, 't is dat ie er vele heeft. En jaloerschaards zijn er altijd !

— Ik wil hem niet !

Vermeersch werd boos. Al maanden had die gedachte aan een verbintenis tusschen zijn dochter en den rijken erfgenaam hem beroerd... en steeds was Masselis in zijn oog fatsoenlijker geworden en de ondegden werden minder, onbeduidender... en 't geld

glinsterde al meer en meer... en de hoeve scheen niet zoo treiterend als vroeger te blekken achter de linden !

— Ah, je wilt hem niet ! schreeuwde de boer. Je wilt ziek worden, een droomster zijn, maar dat wil ik niet, en wil ik dat niet, ik en wil dat vaneigen niet !

— Stil, vadere, laat ons kalm blijven, Elodie zal redelijk zijn, vermaande de boerin.

— En gij ook al, moedere ! riep de dochter snikkend. En je weet wie Masselis is !

— Nu is hij een treffelijke jonkman ! hernam de boer. Je dwingt mij voor joen te handelen... Je maakt jen eigen ziek... dat kan alzo niet blijven duren ! Ik zorg voor jen belangen, ik doe 't al om jen bestwil, ik ken mijn plicht. Zou ik, jen vadere, je dwingen tot een slecht huwelijk ?

— Ik bemin hem niet.

— Ha, 't is weer 't liedje van de liefde ! Dat is al wel in boeken en romans, maar van liefde en eet ge niet, weet je dat ! Ah ! je peinst nog aan dien soldaat. Weet je wie er drinkt en in allerlei stamineetjes 1) zit... jen Fons, ja, ja, die brave, eerlijke Fons Dhondt !

— Dat is niet waar, neen dat is niet waar ! riep het meisje verontwaardigd. Vader, Fons en is niet rijke... maar daarom en moogt ge hem niet van kwaad be-tichten ! Fons is brave !

— Je geeft schoone lessen aan jen vader !

— O ! wat maakt ge 't mij moeilijk ! hernam Elodie, en ze sloeg de handen voor de oogen, en de tranen leekten langs haar vingers, en heel haar tenger lichaam schokte op en neer. Vadere, moedere, heb toch kompassie 2) met mij... en dwing me niet tot een trouw met Masselis ! Je bemint me toch... je wilt men geluk !

1) kroegen. 2) medelijden.

— Hoor toch eens ! zei Vermeersch nijdig. 't Is of we haar in 't grootste ongeluk storten en we zorgen juist voor heur geluk ! Ga naar 't dorp en vraag er naar Fons Dhondt... ga naar zijn ouders en vraag waarom ze weenen... mij en moet je niet gelooven !

— Ze lasteren, ze spreken kwaad ! hernam Elodie heftig. Ik en geloof 't niet, ik en wil, ik en kan 't niet gelooven. Fons is brave !

— Zie, dat is nu de liefde ! Uit liefde in 't ongeluk loopen... Ha ! ze moesten die boeken verbranden waar al die trunten 1) instaan. Zijn er treffelijker 2) menschen dan jen ouders, is er een beter huwelijk dan 't onze ? En ieder mag 't hooren, dat wij niet uit liefde getrouwd zijn !

— Vader, laat Elodie gerust. Ze zal redelijk worden, onderbrak moeder weer.

— Nooit, nooit trouw ik met Masselis ! verklaarde de dochter heftig. Ik en kan niet... ik en mag niet, voor God ook niet !

— En ik heb hem al gezegd, dat ie men schoonzone worden zal, antwoordde Vermeersch. Daar, nu weet je het ! Ik ken mijn plicht en meisjeskuren en gaan er mij niet afbrengen.

Elodie sprong weenend op en vluchtte naar haar kamer ; en zenuwachtiger snikkend nog, liet ze zich op haar bed vallen en begroef 't gelaat in 't kussen...

Moeder kwam wat later bij haar en sprak vriendelijk en troostend.

— Ontkleed je en slaap, kind, zei ze teeder en peinst niet over die zake, alles zal wel geschikt worden.

— Moedere, help mij toch, help mij... ! vroeg Elodie in wanhoop. Moedere... heb deernisse !

1) flauwigheden, 2) fatsoenlijk.

— Toe, zwijg er nu van... vader is altijd een beetje geweldig, maar ie meent het toch goed.

En toen haar dochter te bed lag, ging ze hoofdschuddend heen.

Elodie weende nog lang...

En dan rees er twijfel op...

Doolde Fons, vergat hij haar... had hij geen moed, geen vertrouwen meer ? Ze wilde die geruchten niet gelooven, maar altijd keerde dezelfde twijfel terug... Ha ! morgen zou ze naar zijn ouders gaan... ze wilde de waarheid weten... en moest ze den slag krijgen, ze zou gebroken zijn... ze zou haar leed dragen... maar Pol Masselis, hem nooit, neen, nooit, nooit !

* * *

's Morgens heel vroeg snelde Elodie naar de hoeve van boer Dhondt. De boerin bevond zich in de keuken, en zag verrast de onverwachte bezoekerster aan.

— Elodie ! riep ze verbaasd. Elodie gij hier... En koel vervolgde ze : 'k Peinsde dat je Fons al lang vergeten hadt !

— Ik Fons vergeten ? Maar 't is waar, ge hebt het recht alzoo te denken, ik kwam nooit...

— Er liggen hier nog drie brieven uit Antwerpen, maar ge kwaamt ze nooit halen...

— Geef ze mij bazinne ! Brieven van Fons !... Maar wat kon ik doen... vader en moeder waren er tegen ! Maar ik bemin Fons nog...

— En daarom ga je nu met Pol Masselis trouwen ! Ja, die kan een man koopen, die brengt geld mee !

— En spreek toch alzoo niet, bazinne ! Ik trouw niet met Masselis... nooit, nooit ! O, allen spannen samen tegen mij... gij ook al... ik sta alleene.

Innig medelijden vervulde de vrouw voor die maagd, wier strijd ze nu eensklaps begreep. En ze

nam Elodie's handen in de hare en voerde ze mee in een nevenkamer en barstte toen los :

— Ja, meisje, de wereld is boos... O ! ze vertellen kwaad van Fons... ze zeggen, dat ie slecht leeft... maar 't en is geen waar, 't en is geen waar... mijn Fons is niet bedorven, ie is niet slecht!

— Neen, 't is geen waar! riep Elodie... 'k Wist wel, dat 't leugens waren. Maar, bazinne, geef me die brieven... ik wil ze lezen!

Het meisje kreeg ze en las ze driftig, en tranen blonken in haar oogen.

Maar die brieven waren al oud. Fons had opgehouden te schrijven. Natuurlijk! ze had hem niet geantwoord. Doch nu zou ze het doen, hier in zijn ouderlijk huis...

— Ik weet, dat Elodie hier is! klonk het in de keuken.

De maagd hoorde vaders stem en verschrikt sprong ze op en ijlde weg... Maar woest greep Vermeersch zijn dochter bij den arm... liet haar dan weer los en zei met heesche stem :

— Als ik schandaal make, gaat het joên schuld zijn! Naar huis, naar huis !

En thuis vielen er nog hardere woorden en de boer besloot 't huwelijk van zijn dochter en Masselis door te drijven, kost wat kost... met geweld als 't moest. Ha! zij zou hem kunnen weerstaan... zij zou niet buigen voor 't vaderlijk gezag?

Dien avond kwam Masselis, en hij toonde zich uiterst voorkomend en vriendelijk, maar Elodie veinsde ziek te zijn en sloot zich in heur kamer op. Of eigenlijk veinsde ze niet, want ze gevoelde zich krank, alles beefde aan haar, en 't scheen of er iets in heur hoofd was, dat springen of wegvloeien moest, iets dat haar nu preste, martelde, duizelig maakte.

Masselis kwam soms tweemaal per dag op de hofstede, en niet altijd kon Elodie hem ontvluchten. Op een Septemberavond ontmoette ze hem, toen ze van 't dorp terugkeerde. Eensklaps stond hij voor haar, en ze schrok hevig, bloosde tot in haar hals, en wilde met een eenvoudig « goên avond » hem voorbijstappen. Maar hij kwam aan haar zijde en vergezelde het meisje.

— Elodie, sprak Pol vriendelijk, waarom blijf je toch zoo koele tegenover mij? We worden nu toch man en vrouw en ge weet, dat ik je zielsgeerne zie. Ik heb eens leelijk gedaan... ge weet op dien Zondagavond, maar 'k verging van jaloezie, omdat ik je met dien ander zag.

Zijn stem klonk weemoedig, en de rijke boerenzoon kwam de maagd nu geheel anders voor dan vroeger. En plotseling zag ze in hem haar vijand niet meer, maar een vriend en vol vertrouwen zei ze daarom :

— Pol, van weerskanten moet er liefde zijn, en je weet dat ik een ander bemin. O! als je gij mij waarlijk geerne ziet, en zal je men ongeluk niet willen, dan gevoel je deernisse met mij... en je zult wegblijven, mij niet langer tegenwerken en ik zal je daarvoor dankbaar zijn.

O! hoe naïef was Elodie in haar onschuld.

— Wegblijven ? kreet Pol. Maar, Elodie, wat is 't leven dan voor mij? Ik jen ongeluk willen... ik die je tot de rijkste boerinne maken kan, die altijd nen goede man zal zijn. Elodie, vergeet dien anderen ! Ga je blind en doof blijven? Fons en is je niet weerd! 't Gaat hem tegen... maar is zen liefde maar zoo sterk, dat ie nu al zen eigen in 't ongeluk moet smijten? 'k Heb ik je ook verloren gedacht... zocht ik een ander meisje? 't Is waar, eenige weken liep ik in de herber-

gen, maar men oogen gingen open. Mijn liefde voor je was sterker... ik hoopte en 'k wachtte, en nu men wensch vervuld kan worden, zou ik moeten weggaan?

Elodie, wees toch redelijk! Honderd keeren kwam ik op 't hof, dat je me ontvluchtte... ik verdroeg die vernederingen uit liefde voor je... Neem mij, ge zult me leeren beminnen.

— Men lastert Fons! riep Elodie heftig.

— Zoo ik die geruchten verspreid had, zou je alzoo mogen spreken. Maar waarom zoûn anderen liegen? Medesoldaten brachten dat nieuws hier en als ge wilt weten wie, 'k zal hun namen noemen.

Weer kwam die twijfel bij Elodie op. Nadat vader haar van Dhondts hoeve gehaald had, was ze er in gelukt een brief met Fons te wisselen; zijn schrijven was somber geweest, en bevatte noch bekentenis noch logenstraffing van alles, wat men over hem vertelde.

Masselis sprak ernstig en overtuigend, en Elodie gevoelde nu vooral al het hevige van haar strijd, waarin Fons zelfs zijn steun haar scheen te onthouden, maar weer dacht ze aan haar belofte en gloeide haar hart van liefde voor Dhondt, en ze verweerde zich met 't antwoord: «Ik en bemin je niet, Pol... ik bemin Fons!»

Beiden zwegen, want er naderde iemand op het pad. Het meisje schrok. 't Was boer Dhondt, die haar zoo verachtelijk aanzag en zonder te groeten voorbij ging. O! ze had het hem willen toeroepen, dat ze niet vrijwillig naast Masselis stapte, dat ze nog altijd Fons met alle kracht beminde... maar ze boog 't hoofd en zweeg.

— 't Gaat al beter, 't zal goed komen, zei Vermeersch tot zijn vrouw, toen hij de jonge lieden bemerkte.

— Elodie wordt redelijk, antwoordde de boerin, maar ze was nog meer verbaasd dan haar man over dit samenzijn.

Vier dagen later stak vader Dhondt Elodie een brief in de hand, waarna hij zich snel verwijderde.

Met kloppend hart scheurde de maagd de enveloppe los. Ze verbleekte en snikte. Eenige regels schrift slechts, een verwijt over haar ontrouw, die ze nog wilde verbergen, over haar veinzerij. Vader had haar wel gezien met Masselis in den avond... waarom vertoonde ze zich dan ook maar niet openlijk met hem?

Elodie snelde boer Dhondt achterna en haalde hem dicht bij zijn hoeve in.

— Dat was niet wel van u! riep ze toornig.

— Dat ik geschreven heb? vroeg hij scherp. Al zijn we niet rijke, we hên toch nog eergevoel, en ge moet men zone niet voor den zot houden, juffrouw Vermeersch, of beter Mevrouw Masselis!

Elodie keerde zich plots om. Die man was haar beschermmer, haar helper niet, en kon al haar strijd niet begrijpen. Als gebroken keerde ze naar huis terug, en even kwam 't besluit bij haar op dan maar toe te geven, een eind te stellen aan die ontzenuwende worsteling, waarin zij machteloos alleen stond.

Maar Masselis' beeld rees voor haar op, en beslist klonk het van haar lippen... Neen, neen... dan maar geen van beiden... Masselis niet!

Ze zou aan Fons schrijven, zelf den brief posten, want vader was niet meer zoo achterdochtig. En Elodie voerde haar plan uit; ze schreef en haar brief was een bede om hulpe, één wanhoopskreet... Maar ongeopend kwam hij terug; gelukkig dat ze hem zelf van den postbode aannam.

Als Masselis op 't hof kwam, vluchtte Elodie niet meer; ze sprak soms met hem, maar steeds op koelen toon, nooit met warmte in haar stem, zelfs niet met iets dat belangstelling verried. Doch de jongeling was reeds tevreden met deze kleine overwinning en begon

plannen te maken voor de echtverbintenis, die hij niet lang meer uitstellen zou, ook naar wensch van boer en boerin Vermeersch.

't Was nu October geworden en op een zondagvoormiddag zei vader tot Elodie:

— Dezen avond komt Pol met zijn vader en we zullen eens over 't houwelijk spreken.

Het meisje ontwaakte uit haar somberheid, haar wangen gloeiden, er kwam weer schittering in heur oog, en heftig vroeg ze:

— Welk houwelijk?

— Alloh, en doet nu zoo onnoozel niet! zei vader norsch. Die zake is te serieus.

— Ja, vader, ze is te serieus... en daarom zeg ik weer beslist, dat ik met Pol Masselis niet en trouwe! Ik heb weken lang gezwezen, 'k was moe te strijden, maar nu wil ik weere beginnen en meer dan ooit: ik en trouw met Pol Masselis niet... nooit, nooit!

Vermeersch werd opeens zeer driftig.

— Houd je ons dan allemale voor den zot? riep hij. Ge verandert als de wind!

— Nooit heb ik mijn woord gegeven! O, vader en moedere, vervolgde 't meisje weenend, en martel me toch niet langer, ik ben toch julder dochter, julder kind, je ziet me toch gaarne! Waarom mij ongelukkig willen maken? Heb toch deernisse met me! Ik en spreke toch niet tegen vreemden... je zijt men ouders!

— 't Is weer 't zelfde spel! riep de boer wanhopig.

O, gij doet ons vele verdriet aan. Maar ik ben vadere, en ge zult gehoorzamen! Weldra zult ge me bedanken.

— Ge zijt men vadere, ja, en ik heb altijd gedaan wat ge zeidet... maar nu en mag ik niet gehoorzamen. En niemand kan me dwingen voor 't altaar ja te zeggen zonder dat ik het meene... 'k en kan voor God en

de menschen geen valschen eed doen! Ik en kan niet... ik en mag niet!

— Waar haalt ze 't uit! kreet de boer. En welke een onnoozele praat! Een valschen eed! kan je gij niet beloven Pol Masselis trouw te zijn?

— Neen, ik en kan niet, ik en kan niet, vadere! Ik zou spotten met 't Sacrement van 't huwelijk! O, moedere, help gij mij toch!

— Kind, je en zijt niet redelijk, sprak de boerin medelijdend. We meenen het zoo wel met je. Honderden meisjes zoûn jaloersch zijn van je.

— 'k En kan niet, vadere, moedere! O! dat ik alzoo tegen u moete spreken! Ik ben toch julder kind... je ziet me toch geerne!

— En daarvoor zoûn we je moeten laten trouwen met een krotter, een dronkaard, een slechten soldaat! Je peinst nog altijd aan Fons, die ze van den troep gaan wegschoppen... hoor je dat... wegschoppen?

— 't En is niet waar, 't kan niet waar zijn!

Ik geloof het niet! riep Elodie heftig. En ik, vadere, 'k vrage niet meer met Fons te mogen trouwen, laat me bij julder blijven, laat me in een klooster gaan, ik zal gehoorzamen als een braaf kind en Fons vergeten, maar en dwing me niet Pols vrouwe te worden.

— En alzoo spreekt een meisje van twintig jaar, dat de rijkste boerinne kan worden! Dat wil dood zijn.

— Liever als Pol te nemen, vadere!

— Ehwel! trouw dan niet... werk jen harden kop uit! Je zult het je wel beklagen.

En boos liep de boer weg.

Dien avond kwamen vader en zoon Masselis niet en Vermeersch bleef tot heel laat in de dorpskerken.

Elodie werd elken dag somberder en haar leven vertoonde gelijkenis met het land, dat door de herfstregens en herfststormen geteisterd werd.

A. HANS

A. HANS
BOERENKINDEREN

BOERENKINDEREN

BOERENKINDEREN

door

A. H A N S

TWEEDE DRUK

L. OPDEBEEK - UITGEVER - ANTWERPEN